

LIBERTATEA

Abonamentul:

„Folia Libertatei” cu adăusele sale „Folia Interesantă”, „Folia de glume”, „Bobirnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, e: pe un an 10 cor., pe 6 cor. pe an! „Lib” cu „Folia Int. și economi” 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaiie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiunile:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de tax

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Marea politică a Rusiei.

Nu-i poate nimic sta în potrivă.

— O mare biruință a ei e și războiul de azi. —

— După Turcia venim noi la rând. —

Turcia, partea din Europa, este azi nimicită! Trupul ei până ieri să întindea lungăreț, culcat, pe țărmlul mării dela Tarigrad (Constantinopol) până la Marea adriatică, iar cu o limbă de pământ (Sandșacul ce să vîra printre Muntenegru și Sîrbia în sus), atingea hotarele Impărăției noastre la Bosnia. Părea un uriaș culcat cu capul la Răsărit și cu picioarele în apus, peste acele coaste de țări, încălzîndu și ziua trupul în valul razelor ferbinți a soarelui de Miază-zi și scaldîndu-și-l în Mare.

Azi acest trup este frînt în trei! Tăiat prin sabia Bulgară în trei! Cuprinzînd Macedonia (o țară aproape cît Ardealul), Bulgarii au pus mîna pe mijlocul trupului împărăției turcești, rămînînd capul ei (Constantinopolul) numai cu o parte a peptului cătră sine, iar picioarele (țara Albaniei) rupte, căzute singure, dincolo de mijlocul muls, cucerit de Bulgari.

Din acest trup tăiat în trei, om cum a fost, în Europa până-i lumea n'a mai fi! Turcia europeană e moartă. Iar dacă astăzi lumea creștină prin mîna bulgară, nu-i ia și scaunul împărăției, tronul Sultanilor turcești, să i-l zvîrle peste mare în Azia, de unde și-l'au adus în Europa nainte cu 500 de ani, — e numai pentru-că marile puteri creștine europene, nu să pot înțelege, că — cine să fie stăpîn după Turci peste acest foarte prețios colț de lume, peste »Cornul de Aur« al Europei, peste puntea între Europa și Azia, între Apus și Răsărit? Că de-ar fi înțelese puterile asupra acestei întrebări, Sultanul ar zbură și el cu scaunul lui cu tot din Tarigrad, peste mare! Căci ținta din urmă a lumii

creștine din Europa, a ceasta e. Și azi e foarte aproape de această țintă. Ar putea-o ajunge cu mîna, — de-ar fi făcut înțelesul asupra moștenitorului.

Iar dacă s'a ajuns așa aproape de această țintă, în o vreme, cînd somnuroasele state mari ale Europei nici nu visau de acest lucru, — vrednicia e a politiceii celei neadormite a Rusiei, care nici cînd nu doarme, ci cel mult cîntă cîntece adormitoare statelor vecine, iar ea lucrează, plănuește, pregătește!

Dar prin războiul bulgar-sîrb-muntenegrin asupra Turciei, nu s'a apropiat numai ținta Europei de a scoate ca mîne pe Turci și din Constantinopol, — ci mai ales s'a apropiat Rusia de un mare și minunat plan al politiceii sale: de a avea în josul Dunării, în coastele Impărăției noastre, un mare stat slav, cu care dîndu-și ca mîne mîna peste trupul Impărăției noastre, să o poată strînge puțin în pumni, făcîndu-o să țină samă de dorințele și cererile ei, a Rusiei, făcute în folosul popoarelor de gîntă slavă ce să află numeroase și între hotarele acestei Impărății, cum să aflau în ale fostei împărății turcești!

Și azi are deja acel mare stat slav în coastele noastre! Bulgaria cu Sîrbia și Muntenegru au legat, nainte de intrarea în războiu, frăție de arme, tovărășie strînsă, s'au făcut frați de cruce, pe lingă că-s frați de sînge. Și din această frăție, va urma ca mîne contopirea lor în un singur stat mare slav, cu un singur Cap, care va fi domn peste Balcani până jos la Mare.

Și va fi atunci, ba e azi,

împărăția austro-ungară spălată pe două laturi ale ei, de două mări slave: din spre Miazănoapte de uriașa mare a Rusiei, din spre Miazăzi de marea noului stat slav!

Iar că toate acestea s'au ajuns așa de repede, — e numai rodul politiceii departe socotitoare și neadormite a Rusiei! Să nu creadă nimenia că Bulgaria ar fi cutezat a păși contra Turciei, de nu o purta de mîna Rusia! Nici la tovărășie de arme n'ajungea în veci cu sora sa Sîrbia, doar trăiau rău la o laltă și numai nainte cu vre-o 20 de ani s'au bătut între ele ca orbii! Totul ce s'a făcut, prin Rusia s'a făcut, care le înzestrează cu sfaturi, le dă planuri de muncă și de viitor, ba le trimite și ajutor de arme și de oameni și de bani! (Muntenegru are toate armele dela Rusia, »dăruite« cu mulți ani înainte! Ce nu i-a mai trebuit, a dat vecinei sale Sîrbia. Apoi acum în războiu trecură pe Dunăre în cîteva zile 11.000 de Ruși ca să împrospeteze șirele bulgare, să le ducă suflet, curagiu, care face adesea mai mult ca zeci de mii de oameni!)

De mai mult de-o sută de ani Rusia își avea ochii îndreptați tot spre acest colț al Europei, unde vedea că are multe milioane de frați slavi sub jug păgîn și a dat pîn'acum, în răstimpuri de 30—40 ani, trei patru războaie asupra Turciei, pentru a-și desrobi frații! Întîiele asalturi n'au prea dus la scop, căci Turcia era încă tare. Cel din 1877, cu ajutorul României, izbuti a scoate Bulgaria de sub vîlul păgîn ce o coperia; acum zmulă și Macedonia din ghiarele fiarei păgîne ce o ținea, și prin asta a scos la soare, la lumină, la libertate, pe toți frații sei slavi din marea împărăție turcească! Aci ea nu mai are de lucru, decît să grijască, ca aceia să se contopească într'un singur stat, mare și temut, slav, în josul Dunării.

Iar după asta ce va urma? Să va liniști Rusia? Și-a împlinit ea întreg visul ei de

mărire și fericire a fraților se slavi din Europa?

Aș! Atît doar că își întoarce de aci încolo privirea despre Turcia spre — *Austro-Ungaria!* Pe viitor Austro-ungaria e Turcia pentru Rusia! Că în sînul acestei împărății ea are acuși și mai mulți slavi, decîți să aflau în poala Turciei! Are aci Bosnia-Herțegovina, Croația, Slavonia, Cehii din Bohemia, Slavonii, apoi Sîrbii, Slovaccii și Ruțenii din *Ungaria!*

Și Rusia nu va adormi, și pace nu va avea până ce nu-și va vedea fericîți și liberi și pe acești frați ai sei! *Aceasta* va fi ținta politiceii rușești viitoare! Pîn'acum ea a dat pace împărăției noastre, căci nu era cuminte să înceapă cu două deodată, și cu Turcia și cu Austro-ungaria. — Dar azi, după ce cu Turcia o sfîrși și după ce în viitor are și spriginul puternic al viitorului mare stat slav (bulgar-sîrb-muntenegrean) în coastele din jos ale Impărăției noastre, — Rusia nu va mai lăsa multă vreme pacea pe care a lăsat-o acestei împărății! Nu!

Și, trebuie s'o recunoaștem, apărarea împărăției noastre contra politiceii viitoare a Rusiei, va merge greu de tot! Dacă nu noi, dar copiii noștri, vor gusta, negreșit, din fructele acelei politiceii!

Li trebuie încă Rusiei numai un lucru: Să cîștige *România* pe partea ei. Iar asta, până trăește Regele Carol, n'o poate ajunge. Căci Regele Carol ține mult la politica sa ce să îndreptează după Germania ca conducătoare a triplei-alianțe (potrivnică Rusiei). Dar Rusiei nu-i e grabă. Ea poate aștepta până moare un om. Iar pentru ce va fi după acel om, ea pregătește lucrurile de pe acum: La copilul cel mai mic al Prințului Ferdinand din România, Tarul Rusesc îi e naș. Prințesa Elisaveta, fiica mai mare a Moștenitorului Tronului român, era vorbă s'o iee Borîș, moștenitorul Tronului Bulgar. Acum după

gloriosul războiu, frumosul Prinț va veni învâlit în nou, mai mare farmec, înaintea Princesei române. — Iar Principelui Carol, voinicului și frumosului june, Țarul vrea să-i dea de nevastă pe o fată a lui! Acum om să fie ca să poți tu spune că nu-ți trebuie de nevastă o fată de împărat ca fata împăratului Rusiei! — Iar dacă aceste căsătorii să va putea face, ar avea orbul găinii omul care n'ar vedea, că nu va trece multă vreme, și România va fi atrasă în cercul de politică rusească! Mai ales că punându-se cu îndărătnicie împotriva ei, să expune pe sine la zile atât de pline de primejdii, își pregătește un viitor așa de îngreunat de nori negri, ce poartă mii de fulgere și trăznete în poalele lor! Pe când dându-se pe partea Rusiei, în avântările acesteia asupra Austro-Ungariei, o pot aștepta pe România făgăduințe atât de ispititoare!

Acesta-i glasul viitorului, pe care, după marile izbânde ale popoarelor slave din Balcani, — numai surdul și prostul nu le aude și nu le înțelege prorocia!

În fața acestui viitor, chemarea împărăției noastre e una și singură: să facă tot ce poate, ca să aibă în sinul său popoare foarte mulțumite și fericite de stăpânirea ei, — popoare, cari în zilele primejdiei ce va să vie, să lupte din toate puterile lor, cu tot sufletul lor, contra năvalei slave, — și în sufletul nici unui popor să nu fie nici o nemulțumire, pe care dușmanul din afară s'o poată folosi pentru binele său! Și să atragă și pe România pe partea ei!

Numai în acest fel împărăția ar putea privi liniștită la viitorul ce i-să deschide după marile izbâzi slave din Balcani!

În loc de asta, vedeți numai la nebunii ce au cîrma țării la Pesta, cum lucrează la mulțumirea popoarelor acestei țări!

UNELE—ALTELE

Episcopia Lugojului

se va întregi în curînd. În cel mai nou sfat de ministri ținut la Pesta, s'a hotărît ca să se înainteze Maestății Sale propunerea, de a numi și întâri Episcop pe Sfințta sa vicarul Hațegului, Dr. Traian Frunțiu, fost protopop la Orăștie.

Maestatea Sa Împăratul-Rege a sosit luni la Budapesta, unde sunt întronite Delegațiunile (lieta Împărăției), și va sta aci vre o 2 ori 3 săptămîni, — după ce de ani de zile nu mai fusese în Pesta.

Războiul.

Turcii bătuti încă de două-ori! — Infrinți de tot! — Ei cad naintea Europei cerind să întrevină pentru a să pune pace, că nu mai pot duce lupta! — Sultanul gata a pleca din Țarigrad peste mare în Azia! — Puterile nu să înțeleg asupra rînduirii peste moștenirea după Turcia. — De aci primejdii nouă și mai mari! — Să pare că stăm în preajma unui războiu european, ca și care n'a mai văzut lumea!

Vineri, 1 Nov.

Sofia. — La Lüleburgas s'a dat lupta a doua mare și pe care și Turcii o vesteau de »hotărîtoare« asupra sorții războiului!

Lupta a ținut 5 zile întruna, și după negrăit de mari încordări, s'a sfîrșit cu înfrîngerea armatelor turcești, cari n'au mai putut sta în fața focului potepitor al tunurilor bulgare!

Turcii să retrag speriați de moarte spre Ceatalda (în jos de Lüleburgas spre Țarigrad). Ministrul de războiu, comandantul armatelor turcești, le adună spre Ciorlu și Ceatalda, unde să dea pept de nou cu Bulgarii.

După Kirk kilise, căderea Lüleburgasului, e a două lovitură de moarte pe trupul armatei turcești!

Lupta a fost foarte crîncenă. Vor trebui mai multe zile până să se poată îngropa morții și aduna răniții!

De pe cîmpul luptelor cu Sîrbii și Muntenegrenii și Grecii, — vin vești tot așa de slabe pentru Turci!

Sîmbătă, 2 Nov.

Știri nelsemnate. Armatele dușmane să rînduesc pentru o nouă încăerare mai în jos, la Ciorlu și Ceatalgea.

Duminică, 3 Nov.

(Lamea e plină de știri nimitoare: Turcii au ieșit de-asupra, au bătut pe Bulgari în două trei locuri, au reconerit Lüleburgasul și Ciorlu și înaintează cu tărie în sus!)

Știrea a amețit lumea o zi, dovedindu-se de scornitură turcească cu care să și amețească pe Turcii din Țarigrad, cari nu știu ce au pățit armatele lor, că foile lor nu e iertat să scrie nimic despre războiul Szabadka. (Ungaria). — Mil de Turci fugiți din războiu, trec pe hotarul austriac (în Bosnia), lăsându-se prinși și ținuți aci până să va sfîrși războiul. Sunt printre ei și foarte mulți ofițeri turci. Sămn că nici ei nu mai au credință în biruință și să dau prinși cu trupe cu tot. Azi au sosit la Szabadka 600 soldați fugiți din calea Sîrbilor ce-l strătorau. Ei spun că și au căutat scăparea trecînd încoace hotarul. Sunt 1200 de soldați, între cari 77 ofițeri.

La Mișcolț au sosit 170 soldați turci cu 4 ofițeri și un maior. Ci-că au luat parte la 14 lupte fără noroc.

La Iglo au sosit 214 soldați turci cu 18 ofițeri.

Prin Bosnia prînd la ei zilnic fugînd de Sîrbi, și-i trimit în lăuntru țării, până să pune pacea.

București. — România e vorbă să capete orașul Silistra, (pe marginea Dunării la hotarul Dobrogei,) care azi e bulgar și întărit cu cetățui (forturi) însămnătate. El e cheia Dobrogei, și România, pentru a fi asigurată de pace din parte bulgară, are lipsă de această cetate. I-să va da dimpreună cu încă cîteva ținuturi, ca îndreptare de hotare.

Marti, 5 Oct.

Ziua de azi aduce știri groaznice despre zdrobirea cu totul a Turciei! Ea a căzut în genunchi în fața armatelor inimoase și viteze ale Bulgarilor, și ne mai puțin le sta în cale, fug din naintea lor, — și apoi din Țarigrad trimis rugare către puterile mari ale Europei, ca să vie să se pună la mijloc între ei și Bulgari, cerînd încetarea focului și începutul negocierilor (și gueilor) de pace! — Asta, o armată cu totul infrîntă, căzută la pămînt, cunoscîndu-și neputința, o poate face! Iată știrile:

Berlin. Armata turcească a fost silită a să retrage pe linia Ceatalgea!

London: Retragerea Turcilor pe linia Ceatalgea, e urmarea luptei nespuse de ucigașe dată dela Lüleburgas spre miază-zi, — unde armatele turcești, după o împotrivire vitează de trei zile, au fost silită a să retrage dinaintea focului artileriei (tunurilor) bulgare, a cărei potop a fost grozav! **Turcii au pierdut aci 20.000 de oameni!**

Turcii își încoardă toate puterile să și adune oștirile la Ceatalgea, ca să le înduiască de nou spre a apăra Țarigradul (Constantinopolul) însuși!

Petersburg. — Bulgarii au cuprins iară și Ciorlu (pe care-l zămisseră pe o clipă Turcii dela ei).

Țarigrad. — Și aici să recunoaște azi, că lupta dela Lüleburgas s'a prefăcut în o grozavă nenorocire pentru Turcia!

Bulgarii, în șirele cărora să vedeau și junisani de 17 ani, dădeau atacurile cu o aprindere uriașă!

Turcii s'au apărat cu vitejie, dar după ce din 90.000 de luptători, li-au ramas căzuți, ca morți ori ca răniți pe cîmpul de luptă, 40.000, așadar aproape tot al doilea om, — au fost siliți să se retragă!

Și pierderile Bulgarilor sunt foarte mari.

Sofia. — Bulgarii au prins la orașul Nevrocop, o baterie de tunuri repezi și 1300 soldați cu 5 ofițeri.

Lüleburgas. — Azi au cărăușit spre spitale pe răniții luptelor de ieri.

(Sărmanii răniți ai războaielor! Să cazl azi cu rana sîngerîndă în cîmpul rece, cu piciorul pușcat ori mîna tăiată, cu coaste călcate de copita calului ori de roata tunului, și dripînd tina cîmpului bătucit, — și să te lase aci toată ziua în chinul ranelor tale și toată noaptea, și abia mîne-zi, cînd al înghețat de frig și în loc de oleu a căzut pe rana ta bruma rece a toamnei tirzii, vin să te ridice și să te ducă la spital!.. Aceasta-i viața și soartea rănitului în războaie!)

Viena. — Adrianopolul e înzurgurat din toate părțile, după ce Bulgarii au cucerit comunele Domitica și Utoun din jurul lui. Afîndu-se (în Adrianopol) despre căderea armatelor dela Lüleburgas, desnădejdea s'a lăsat și pe inimile apărătorilor acestei cetăți întărite, — și să crede că și soartea ei e pecetluită!

Sofia. — Lîngă Adrianopol 40.000 de soldați sîrbi, infanterie și călăreți, spriginesc armata bulgară ce împresoară cetatea. Sîrbii au venit ca să umplă golurile făcute de multele lupte în șirele bulgare.

Sofia. — Conducerea armatei bulgare spune, că va înainta cel puțin pîn' la porțile Țarigradului! Dacă puterile nu i ar lăsa să cuprindă și acest oraș, dar merg amenințatori pînă sub zidurile lui!

Sofia. — Banca Națională bulgară a deschis filiale prin orașele cucerite dela Turci, — ca semn că Bulgarii să simt aci acasă și încep a lucra ca la ei în țară!

Sofia. — Bombardarea (bateria cu tunul) Adrianopolului s'a început de armatele bulgare!

Belgrad. — Armatele sîrbești înaintează și ele biruitoare peste tot locul. Ieri au luat Gostivari. Pîn' acum Sîrbii au prins dela Turci 135 tunuri. Ei înaintează spre Monastir și Saloniki!

Belgrad. — Azi au sosit aici 1069 prînșoneri turci, printre ei și un maior. Au fost dași în cetate.

Rieka. — Muntenegrenii au început a bate cu tunul orașul Scutari. Tunurile grele au intrat în lucrare.

Atena. — Armata grecească a atacat o armată turcească de vre-o 25.000 de oameni ca să afla în loc întărit la Ienidșe (din sus de Saloniki) și care a făcut împotrivire îndărătnică atacului grecesc două zile. Pe urmă Turcii au fost scoși din cuibul lor întărit și Ienidșe cuprins de Greci, cari erau comandanți de moștenitorul de tron Constantin.

În alt loc, la Kara Adna, Turcii au bătut o aripă de armata grecească, luîndu-i opt tunuri.

Atena. — Preveza (cetate turcească cu întărituri) a fost cucerită de Greci după lupte îndelungate și grele. Azi steagul grecesc a fluturat pe întăriturile Prevezei!

Turcia cere pace!

Văzând că nu mai e nădejde de a mai ajunge ea de-asupra, și că îi e amenințat chiar orașul-capitală, inima împărăției sale, — guvernul turcesc a trimis cerere telegrafică către marile state, rugându-le să pășască la mijloc pentru a să pune capăt vărsărilor de sânge mai departe, că ea vrea încheierea păcii! Pe Franța a rugat-o în întâia linie să pășască ca mijlocitoare.

Paris. — Ministrul de externe francez Poincaré a și făcut cel dintâi pas, propunând marilor state următoarele:

Statelor biruitoare să li-să recunoască dreptul de administrare (ocîrmuire și stăpînire) peste locurile cîte le-au cucerit cu armele. Turciei să i-se lase Constantinopolul cu o parte de țară din jurul lui. O consfătuire a puterilor să fie conchemată pentru a regula mai departe totul.

Neînțelegere între marile puteri.

Aci să începe apoi primejdia cea mare! Putețile mari nu să înțeleg între sine! Germania numai decît a respins propunerea Franciei! (Să vede că Germania nu vrea să audă de o așa mare întindere a statelor slave în Răsărit!)

Propunerea Rusiei.

Petersburg. — Rusia are și ea propunere, cam aceeași cu a ministrului francez, doar mai amănunțită. Ea zice:

În întâia linie României să i-să facă o regulare de hotar la graniță; Serbia să capete întindere în jos, ca să ajungă până la mare! Albania conducere de sine stătătoare (așadar ruptă de sub mîna turcească). Bulgaria și Muntenegru întirderi de hotare! Iar Austro-ungaria să capete asigurare de liberă trecere cu mărfurile ei peste hotarul viitor al Sirbiei, la mare!

Neînțelegeri între puteri.

Viena. — Între Anglia și Rusia, deși întovărășite între ele, s'au ivit neînțelegeri privitor la noua stare de lucruri din Balcani (Să vede că pentru felul cum Rusia plănuește regularea la Constantinopol! Că pe acel punct prețea Anglia ar vrea să fie ea mai mare pronunțătoare, Rusia ține că ei i să cade acest lucru!).

Scrisoarea Împăratului Francisc Iosif către Regele Carol!

Viena. — Împăratul Francisc Iosif a trimis prin stafetă anume, o scrisoare grabnă și tăinică Regelui Carol al României!

Da sune înțeles, că astfel de scrisori tînuce în grabnice întreprinderi încoronate, nu să schimbă de alt atunci fiind vorba de lucruri mari!

Toate puterile își trimit vasele de războiu spre Turcia!

Să vede că de înțelegerile dintre puteri asupra împărțirii peste moștenirea Turciei, s'au făcut foarte adînci, căci văzînd că Turcia e pe moarte, toate par a săi și a să arăta în față patul moribundului, cerîndu și parte de moștenire! Anglia, Austria, Rusia, Germania, fiecare își trimite grabnă corăbiile de războiu spre Turcia, ca cele dinți stafete ce să se arate ca semne strigătoare în jurul bolnavului căruia e vorba a i se trage potcoavele! Iată într'adevăr ce să vestește:

Fiume. — Azi au fost chemați toți matrozii (marinari, soldați de corăbi) de prin oraș și 4 corăbi de războiu (austriace) și mai multe vase ajutătoare, grăbesc a să în arca cu carbuni și a pleca spre Saloniki!

Odesa. — Consulii austro-ungari au dat de știre corăbiilor austriace din Marea neagră, să fie gata a pleca în orice clipă, când le-a veni poruncă!

Kiel (Germania). — Aici țin gata două mari vase de războiu ca în orice clipă să poată pleca!

Portsmouth (Anglia). — Divizia a doua și a treia a flotei și 4 corăbi mari de războiu și 9 în crucetătoare, au căpătat poruncă să stea gata de plecare!

Să spune că flota a plecat azi noapte cu poruncă sigilată (scrisoare pusă sub pecet, pe care are s'o desfacă numai la outare depărtată în largul mării, ca să vadă ce e în ea!)

London. — Soldații de corăbi ce căpătasă concediu de mers acasă, au fost chemați napoi la vasele lor!

Malta. — Flota a treia de războiu franceză, a căpătat poruncă ca în 7 Nov. să fie în portul dela Malta.

Petersburg. — Flota rusască din Sebastopol stă gata de plecare.

Mercuri, 6 Nov.

Pe cîmpul de războiu numai mici ciocniri și pregătiri în partea bulgară sîrbească, pentru nou atac asupra Turcilor mai aproape de Tarigrad. Încăntări spre Skatari și Saloniki.

La Atena (Grecia) au sosit 810 prizoneri de războiu turci, între cari 58 ofițeri! Pe nălțimile dela Amogi luptele între Greci și Turci să urmează.

În Tarigrad lumea e foarte tulburată și aprinsă. Sultanul își dă toate silințele să înduplece marile puteri a păși la mijloc ca să pună capăt războiului. Dar de nu izbutește, zice că va lăsa orașul în soarta lui!

(Cum? Va pleca din el, din Constantinopol? O! Să vezi atunci încercările între marile puteri ale Eu-

ropei! Iar asta ar fi un foc în colțul războiului! Că pentru Tarigrad s'ar bate statele europene orbite, nu altfel!)

Năntea Constantinopolului au sosit corăbiile de ale tuturor statelor, sub cuvînt a trebuie să si apere supușii trăitori în Tarigrad, pentru că zil că orașul ar fi atacat de Bulgari.

Scrisoarea Regelui Carol către Francisc Iosif.

Viena. — În cercurile dela Curtea Împărătească să spune, că mîne (Mercuri) sosește Principele de coroană al României, care el însuși aduce scrisoarea Regelui Carol ca răspuns la scrisoarea de ieri a Împăratului!

Sofia. — Văzînd bulgare au prins o fată, Pojena Viasta, despre care au descoperit că e spioană turcească. Au trimis-o năntea tribunalului de războiu care a judecat-o îndată la moarte prin glonț! A fost împuscată deloc! — Mama ei cînd a aflat de asta, a nebunit de spaimă și durere!

Să fim gata de războiu!

Budapesta. — Ieri a fost aici controla ofițerilor de rezervă. Li-s'a spus, să fie gata de orice întimplare și de aceea, că mobilizarea armatei (austro-ungare) poate urma în orice clipă! Să stea gata a pleca la trupa lor cîte ce le-a sosit porunca de chemare! — Li-s'a zis, că lucrul acesta li-să spune din porunca ministrului de războiu (A. E.)

Budapesta. — În delegațiuni (dieta Împărăției, cu 60 deputați austrieci și 60 ungari), ministrul de externe al Împărăției Austro-ungare a rostit o vorbire plină de îngrijire, spunînd printre altele:

„Suntem gata a face să se țină samă de noi, (adecă a ne amesteca și a ne cere loc) în starea cea nouă pe care o trăg după sine biruințele statelor din Balcani, mergînd cît să ponde de departe în această privință! Vom îngriji ca interesele (trebuințele, folosurile) Împărăției, să nu sufere nici o păgubire prin noua rînduire a lucrurilor. Și avem toată nădejdea, că și așteptările României, a acestor puteri cu care ne aflăm în cele mai strînse legături de preținie, și a cărei ținută pacinică nu puțin a ajutat să se desvolte lucrurile (pe cîmpul de războiu) așa cum s'au desvoltat, își va primi împlinirea așteptărilor sale de schimbări însemnate la hotare!

Joi, 7 Nov.

Sofia. — Armata bulgară e la Ciorlu de două zile în luptă cu corpul ce copere retragerea armatei turcești. L'a bătut de tot și pe acesta, spulberîndu-l! Turcii fug fugă sălbatică spre Ceatalda (aproape de Tarigrad).

Tarigradul fără apă.

London. — Aflăm că Bulgarii au cuprins ținutul lacului Dresko, din care să duce apa prin apadnote (șevi mari subpămîntene) în tot

Constantinopolul. Ei au stricat țevile, ca să lase orașul fără apă, ceea ce e o grozavă nenorocire!

Sultanul gata de drum!

Tarigrad. — Sultanul (Împăratul Turciei) își pachetează lucrurile, arhiva statului, etc. ca, dacă puterile Europene nu întrevin, și Bulgarii vor ataca și Tarigradul, el să se retragă în țară cu curtea sa peste mare — în Asia!

Berlin. — Să spune că Turcii nici nu vor mai face vre o împotrivire la Ceatalda. Să simt așa de destrămați, că nu mai au nici o putere.

E gata de ei!

Incurcături nouă.

Sirbia vrea să-și taie loc printre Albania și Muntenegru spre Marea-Adriatică! Austro-Ungarie i-a trimis vorbă să dea pace hotarelor Albaniei! Sirbia a răspuns că nu e datoare să țină samă de această veste!

Consulul austriac dela Belgrad a sosit la Viena pentru a lua îndrumări și a aduce știri.

Luorul acesta cuprinde în sine o mare primejdie! Austria vrea să împedecă în parte ducerea îndeplinire a planurilor de mărire a statelor slave biruitoare, — și de aci pot urma nouă și mari incurcături!

Varșovia. — Să spune, că în Rusia să lucrează în cea mai mare tăcere, dar cu mult zor, la mobilizarea armatei, pregătindu-o de mare războiu! Că dacă Austria să amestecă și amenință pe Sirbia, ea, Rusia, va sări în apărarea statelor din Balcani!

Primejdia asta plutește mai nou peste noi!

Întîile jertfe

ale vlădiciei gr-cat. maghiare!

— Adu, Doamne, bleiul lor! —

Prigonirile în Săcunime s'au început! Noua episcopie gr. cat. maghiară își trimite înainte bunătațile!

Fundează credincioșii gr. cat. români din satele hotărite să rupe de Metropolia Blajului și a trece sub jugul strein, să împotrivesc a să rupe dela sînul maicii lor, — s'au început prigonire fruntașilor din popor!

S'a pornit, mă rog, pîn'acum cercetarea criminală (?) contra preoților: Donia Donescu din Vășlab, Arteni Boeriu din Casonul mare, Gavril Ciobotar, un venerabil părinte de 91 ani, din Ghimeș-Făget, contra curatorului George Blaga din Voșlab și alui George Collier din Ghimeș.

Toți au fost chemați năntea judeului cercetător din Căcsereda. Și ei că vor urma alți 50 60 capi de familie din Voșlab!

Vom revela mai pe larg. Și pîn'atunci trimitem cele mai călduroase felicitări acestor eroi ai credinței și legii românești! Dece Deu toată tărîa mucenicilor în înfruntarea ticăloșiei prinite asupra lor.

Adu, Doamne, cît de aspru biocul noii „episcopii“, căci acesta ne va trezi pe noi, și va aprinde fiacările sfinte ale naționalismului și în acele părți locuite de popor român!

Glăorie patriotică.

Cînd vrea Dzeu să bată pe cineva, îi ia întîi mintea.

Politicienilor maghiari li-a luat-o!

Decînd s'a început războiul din Balcani și creștinii au cîștigat mai multe biruințe asupra Turcilor, Ungurii să gîndesc mult la învățămintele pe cari le-ar putea scoate din întîmplările acestea. Ochii lor însă, bine înțeles, și acum sunt învăluiți de ceața deasă a „ideii de stat național unguresc”, de gîndul că Ungaria să fie numai a Maghiarilor! Astfel apoi ei văd că: pierirea Turciei s'ar datora faptului, că în țara aceea sunt naționalități: Români macedoneni (Aromâni), Bulgari, Siroi, Greci și Muntenegrini. Iată ce cred scribii Ungurii:

„Turcia, chiar și dacă nu acum, dar odată tot se va scufunda. Neamul cel stăpînitor și alcătuitor de stat de-acolo, Turcul, a suferit o adevărată răbîare de mohamedan, ca între hotarele țării lui să se întărească foarte mult popoare cari au limbă și religie străină!

„Popoarele acestea acum trag cu ochiul națiunilor mărginașe înrudite cu ele, ba să și luptă alături de aceste națiuni. Iar dacă semiluna (cum i-se mai zice steagului turcesc) va cădea și va întuneca cerul Turcilor, neamurile streine din țara lui Mohamed vor ieși cu toate în noaptea aceea și Turcia va muri de necredința fiilor săi, — cari nu sunt Turci!”...

Prin urmare, ce învățătură trebuie să tragă Ungurii din lucrurile acestea? Ei ni-o și spun, scurt și apăsător, sălbatec de dușmănos:

„Politicienii și societatea din țara noastră, numai un lucru pot să aibă: să caute a face să se întindă Ungurii și simțirea ungurescă, cu foc, cu fer, cu slova (cartea și gazeta), cu înduplecarea, cu vorba bună, care te cumpără, sau cu pumnul cel tare!” Și mai pe scurt zis: „Din materialul prost, care să află în jurul nostru, să cioplăm sute de mii de statui (monumente frumoase) ungurești!”

Voind par'că să arate un drum nou, care duce mai curînd la scopul lor acesta, gazetele ungurești aduc știri despre următorul fapt:

În comitatul Șroș, unde trăiesc foarte mulți Slovaci, să află și orașul Eperieș, în care să află teatru orășenesc unguresc. Că să poată maghiariza din vîrstă fragedă pe copiii Slovaci, inspectorul școlaelor a dat poruncă învățătorilor ca să facă ce vor face, și să aducă pe copii la teatru unguresc. Luînd înțelegere unii cu alții, învățătorii din două sute de sate slovacești au adus în o singură sără peste cinci sute de copii de școală, la teatru. Micile odrasle veneau cu steaguri ungurești și împodobite cu cocarde (pantlîci) tot ungurești.

Iar lucrul acesta se va repeta încă de vre o cîteva-ori, ca copii

să se dedea să prețuiască și să iubescă ce este unguresc, mai mult decît ce este slovăcesc, al lor!

Prin maghiarizarea aceasta silnică, vreau politiciii maghiari să facă cu neputință, ca Ungaria să ajungă la soarta Turciei! Dar întrebăm noi: Cînd s'au purtat neamurile din Ungaria, Români, Slovaci, Siroi, Nemții, cu necredință față de țară? Cînd au dat ele măcar semne că ar vrea să se rupă de Ungaria? Cînd au adus ele dușmani împotriva țării?

Niciodată. Din potrivă. Totdeauna am fost credincioși țării și steagului împărătesc, și ne-am luptat pentru cinstea și pentru biruința lor, ca niște lei. Dar Ungurii? Pot zice și ei așa? Istoria ne învață că pe vremuri, cînd Ungurii să împărechiau între olaltă, vrînd să fie numai unii din ei domni peste țară, atunci unul mergea la Turc și celalalt la Neamț, și-i aduceau în Ungaria și li-o închinau! Adecă chemau cătane străine acasă, să le asigure ele stăpînirea! Și-acum oameții aceștia, urmașii celor ce să închinau la străini și dușmani, aceștia să ne învețe pe noi dragostea de țară? Să bănuiască credința noastră?

Politicii maghiari nu au nici un temei și nici o îndreptățire să ne amenințe cu maghiarizarea prin ori-ce mijloace. Dar nici nu o vor putea face, ori cît și-ar da silința.

Iată, să luăm numai pilda pe care o aduc chiar ei: Turcii și naționalitățile din Turcia. Cine a voit mai mult decît Turcii să facă pe creștinii de-acolo Turci în lege și în limbă, chiar cum ar vrea Ungurii cu noi? Și ce au făcut, ca să-și ajungă scopul? Statul era turcesc. Biserica creștină nu avea libertate. Ne-Turcii sau „ghiaurii” (ciinii, cum le zic ei în limba lor) erau asupriți pe toată linia.

Ce-au ajuns Turcii cu încercările lor? Înainte de toate, firește, au îndirjit împotriva lor și mai mult pe „ghiauri”, pînă și i-au făcut dușmani jurați de moarte. Apoi, încă acum mai bine de treizeci de ani, puterile din Europa au silit pe Turcia să facă o lege mai omenească pentru supușii ei creștini cum au făcut și Unguri „lege de naționalități”. Dar ca și politici Unguri, așa nici Turcii nu au implinit poruncile acelei legi! Nedreptățile și asupririle au urmat și mai departe, pînă cînd...

Ce credeți, pînă cînd? Pînă ce neamurile creștinilor din jurul Turciei nu au mai putut suferi strigătele și vaetele de drăcere ale fraților lor, și au pus mina pe armă, ca să-și dezdrobească frații, și acum amenință să nimicească împărăția tur-

cească din Europa! Bine înțeles, nici creștinii dintre Turci nu au stat cu minile în sin, ci au lucrat ca să înainteze și ei, cu puterile lor proprii numai.

Asta au ajuns-o Turcii cu vecinicile lor prigoniri! Nu vrem să zicem că așa va fi și soarta Ungariei, doamne fereștel! Dar vrem să arătăm nemiloșilor noștri stăpînitori, că cu maghiarizarea și asupririle nu fac lucruri pentru asigurarea viitorului liniștit al politiceii!

Deloc nu!

De aceea, dacă ar avea urechi, ar înțelege graiul tainic al întîmplărilor limpede vorbitoare din Balcani, care lor le sună așa: Opriți-vă, încetați odată cu politica nebună! Faceți — și țineți-le într'adevăr, — legi drepte, pe-o formă pentru toți cetățenii acestei țări, și nu vă mai frămîntați cu visuri cari nu se pot implini. Dacă nu ați putut face Unguri din nemaghiari cînd erau mai săraci și fără conducători, cînd și viața le era în minile voastre, — astăzi și în viitor, cu atît mai puțin își vor părăsi aceia legea și neamul!

Aceasta este învățătura pe care ar trebui s'o scoată din războiului Turcilor cu vecinii lor.

În loc de asta însă, auzi la ei ce nărozii vorbesc!

Scrisoare din Cluj.

Inmormîntarea lui Dr. Iosif Gall.

Iată încă un bărbat destul de prețios al bisericii noastre, care cu zilele cele dintîi de toamnă rece s'a depărtat dintre noi. A plecat într'o lume plină de ferioare și bogății, bătrînul care după o viață trăită nu numai pentru el, ci și pentruca ca să poată fi de un folos neamului și bisericii din care s'a născut și din care a făcut parte trei pătrare de veac. N'a fost și nu este așezemînt bisericesc național ori cultural mai însemnat, la care să nu-și fi dat și el ajutorul lui. Ca membru al Casei magnaților și deputat congresual adesea a fost mijlocitorul în treburi bisericesti între guvern și biserică, făcînd prin aceasta slojbe bune bisericii sale.

Prin moartea sa el intră în șirul bărbaților prețioși ai națiunii și bisericii sale, căci și-a lăsat aproape jumătate din averea sa (300.000 cor.) bisericii gr. r. române (în vreme ce cealaltă jumătate a rămas bisericii sîrbești, fiind soția sa sîrboaică). Din această fundațiune, a cărei foloase să vor putea întrebuița peste vr-o 5 ani, să vor ajutura scopuri culturale bisericesti, și prin asta el își scrie numele între bărbații însemnați și neuitați ai bisericii și neamului.

Dorul lui de-a fi dus din Budapesta, unde a închis ochii pe veci, — la Cluj, în cripta familiei, a fost

implinit. Dumineca trecută dimineața a sosit coșciugul cu rămășițele lui pămîntești. La gară — pe la 10 ore — a fost întru întîmplare protopresbiterul tractual al Clujului dl Tulliu Roșescu și rudeniile mai apropiate ale răposatului. Convoitul a plecat apoi spre oraș: înainte un car încărcat cu cununii, între cari am văzut cununa tinerimei universitare din Budapesta, cu o panglică admirabilă roșu galben-vînat, care filfaia atît de strălucit la bătaia vîntului rece. Iară în urmă era una cu roșe-alb-verde al Casei magnaților. Poliția de data asta n'a cercat a tulbura trista sărbare, ci a lăsat să treacă în pace convoitul prin mijlocul orașului către biserică. — Și trist trecea carul mortuar prin străzile lungi ale Clujului, și în urmă o ceată mică de însoțitori și cîteva trăsuri.

Așa, fără zvon, și fără alaiu a fost adus răposatul Iosif Gall, dela gară și așezat în mijlocul bisericii gr.-ort. De aci lumea s'a împrăștiat, rămînînd mortul între mulțimea de lumini aprinse, cu un cantor bătrîn care cetea din cărțile sfinte.

Pe la oarele trei s'a adunat apoi lumea pentru înmormîntare. Tinerimea universitară a venit și ea în număr frumos în curtea bisericii, apoi vre o cîteva persoane mai însemnate din Cluj. Sosind și rudeniile, s'a început prohodul slujit de Preacuvioșii lor Protosincelul Hamzea și Dr. Roșca, apoi protopresbiterul Clujului dl Tulliu Roșescu și încă trei preoți. Răspunsurile le-adat corul gr.-cat. al studenților universitari, cor ce stă altfel partea cea mai mare din studenții gr.-or. și cu știpendii din fundațiunea „Gozsdu”. Iară în loc de melodiile dulci, mișcătoare și pururea plăcute ale lui D. Cunțanu, au fost executate niște cîntări cu caracter de tot calolic, ceea ce multora nu le a plăcut.

La sfîrșitul slujbei pentru morți, Prea Cuvioșia Sa Păr. Archimadrit Hamzea a ținut predica, scoțînd la iveală pre scurt viața și vrednicia răposatului bărbat. — Apoi a plecat convoitul spre cimitir, unde a fost așezat în cripta familiară, în urmă tatăl său, odinioară protopopul Clujului. La groapă dl Sava, absolvent de teologie și stud. iur., a ținut o vorbire ocupîndu-se cu ideile cari le a urmat și cari le a avut de ținută răposatul în domnul.

A fost o supărăcioasă scăpare din vedere, că printre mulțimea de cununii nu să vedea și o cunună a studenților noștri din Cluj, — dar și mai supărăcios, că biserica sîrbească, căreia i-a rămas jumătate din averea răposatului, nu și-a trimis pe nimenea la înmormîntare, nici Academia maghiară căreia i-a lăsat 1000 cor., nici casa magnaților a cărei membru și notar fusese, nici guvernul pe care răposatul l'a spriguinț în toate. Toți l'au dat uitării, numai poporul român l'a primit cu bine și i-a arătat cinstea din urmă.

Dzeu să-l odihnească între cei buni ai săi, căci miluit' la moartea ea biserica cultura română, — pentru-ca pomenit va fi cu laudă din neam în neam.

Gorespondență.

Moravari sălbatice.

Jdioara, Nov. 1912.

Die Redactori! Isfortit iau peana în mână să vă vestesc, ca în comuna noastră Jdioara (Zsidovék:) ajunsă aproape renăscută pentru dese omoruri ce să săvârșesc în ea, iar s'a petrecut un orant omor. Ne înfiorăm de acest fapt nou, căci prea sunt dese la noi aceste înfiorări sîngerose! Iaca numai de ieri imi aduc aminte în cei din urmă zece ani. În 1902 a fost aflat într'o dimineață mort, lovit de cuțit, Moise Deminescu, june. Era pe vremea fertului de rîchie și cutare viteaz prinzînd curagiu din vinars, și-a omorît soțul june cu care te miri ce poară mică o fi avut! — În anul următor 1903 a fost omorît Deminescu Damaschin pe cînd mergea cu carul la pădure după lemne. Descoperiți, ucigașii au fost ostendiți: unul (din comuna vecină) la robie pe viață, fratele său la 8 ani, altul la 4 ani, iar cumnata mortului, care ar fi pus la cale omorul, la 15 ani robie!

În 1904 Zaharie Crivineanț a fost împușcat pe cînd mergea cu ceasa la țarină. Era om de 42 ani, lăscud în sărăcie 3 copilași mici. Uoigașul, Dant Vasile a fost băgat în temniță pe viață.

În 1911 rîufăcători au intrat noaptea pe fereastră în casa lui Stirban Dănilă și l'au tăiat cu toporul în pat îngră soția sa, care a scăpat cu zile numai așa, că a ameușit și ucigașii au crezut'o moartă și pe ea, căci căpătase o lovitură de topor în cap, altă pe gură și una pe pept! Au fost băgați în temniță pe 10 și 6 ani doi inși.

Acum în 2 Nov. 1912 (Sîmbăta trecută) s'era, a fost pușcat pe fereastră tînerul Briaș Dănilă, făcău de 23 ani, venit numai acum din oătănie, — pe cînd să afla în orșama, lui Dumitru Biliaru. Acolo a rămas mort, în lac de sînge, până Duminecă dimineața. Uoigașul nu să știe sigur cine e.

Iaca în 10 ani oinci omoruri, pe cînd pe alte sate nici în 20 ani nu să întâmplă unul!

Iar alte răutăți mai puțin îngrozitoare, să fac încă barechist!

Preoții noștri să începă munca de renaștere sufletească a acestui popor, — căci astfel el e pornit pe oălea crimelor, ce au să-l ducă la pușcărie!

Voi tineri, cari mai celiți și foi, mai dați cu ochi și prin cărți și vedeți cum să judecă oamenii și faptele lor, — faceți vă propovăduitori binelui, alungării moravurilor sălbatice din mijlocul fraților voștri, arătîndu le că „vitejia“

nu ș-o arată adevăratul om, trăgînd eu euțitul sau cu pușca în fratele sau, ci prin săvîrșirea de fapte de laudă și izgonitoare a ori-ce rău a ori-ce crimă.

Imblîmzește și îndulcește, Doamne, firea noastră în poporul tău și în dreapta i pe alte căi, spre alte fapte, că de acestea ni i rușine! N, K.

Pustiire culturală

în comitatul Hunedoarei.

— Ce a rodit legea lui Apponyi, sau: 178 de comune fără școală!

Comitatul Hunedoarei este unul dintre cele mai românești comitate din Ungaria (pe lângă ea este cel mai întins comitat al Ardealului). Prin urmare aici vor căuta stăpînitorii noștri să asuprească mai rău școlile românești, să le închidă, pentru ca în locul lor să înființeze puține școli de stat și mai multe comunale, a căror cheltuială tot bietul Român o poartă, dar copilul lui cu toate acestea e silit să învețe ungurește. În mînă cu legea școlară a lui Apponyi și cu paragraful ei grozav de nedrept pentru noi, inspectorii de școale închid rînd pe rînd școale de ale noastre, fără cînd ajungem cum stîtem azi, ca în comitatul Hunedoarei să fie 178. de comune fără de școale! Fi-rește: comunele românești.

Din cele peste 430 de comune, cite sînd în comitat, școale românești aven 128 (99 gr. ort. și 29 gr. cat.). În acestea limba învățămîntului este limba noastră. În limba ungurească se propune în 163 de școale. Adecă într'un ținut, în care Ungurii față de Români nu sunt nici a 10 parte, ei au mai multe așezăminte de cultură decît noi! Între ele sunt 73 de școli comunale, iar acum, de curînd, s'a hotărît să se mai ridice 102 tot comunale, prin urmare, nu peste mult Români plătesc învățarea limbii ungurești în 175 dn sate!

Iată, aceasta este politica pe care o face împotriva noastră guvernele țării. Ee știn că Românii sunt tînițale, nu s'au trezit încă destul la știința de sine (conștiința) națională, și deci fac ce le ceri. Glasul nostru, al celor cari purtăm la inimă durerea neamului, și acum este: Oameni buni! Nu vă învoți să vi-să facă școli comunale, nici de stat. Țineți vă școlile confesionale, și unde nu aveți, întemeiați. Căci numai lumina, învățatură obligată în limbă mamei sale poate aduce fericire și slavă! Iar unde nici omni și nici cum nu să poate, nu primiți a face școală comună, că toată sarcina cade pe voi. Mai bine faceți de stat, ca să poarte cheltuiala ell

Un dascăl pășit.

NOUTĂȚI

Zăpadă... Par'că Dzeu respingeaștan toate rugăciunile bietului popor econom, de a-l milui cu încă vre o săptămînă două de toamnă, care să-i dea puțința a și aduna de pe cîmp aceea ce n'a putut aduna din pricina ploilor ce să țînră lanț, și mai ales pentru a putea să-măna g'ral de toamnă, din care nici jumătatea nu s'a putut să-

măna ca în alți ani! — Pe table întregi de hotare vezi încă tuteii de oucuruz netăiași, nutrețuri necărate, etc. Și în loc ca Dzeu să-i mîngăie pe bieții economi îndreptînd vremea de toamnă, — de Marți ne tresirăm cu zăpadă, care până aci să vedea numai pe munți. A început a cădea și la șes, peste hotare, sate și orașe. Și azi, Marouri, preofnd scriem aceste șire, fulgue într'una de dimineața începînd. Goperișele caselor sunt albe. Nădejdea de o întoarcere spre zile răzbunute, e tot mai puțină și durerea în sufletele mulțimii sărace, care așteaptă plină de spaimă iarna asta cu scumpetea și lipsurile ei, — e tot mai mare și mai neagră. Dragă ne era altădată ivirea flutureilor așori și drăguți de zăpadă, ne bucuram chiar de ei, li salutăm cu oare-care veselie, — azi ei ne aduc groază, ne dau fiori reci nu numai trupului prin frigul ce-i însoțeste, ci și în suflet...

Intrepunerea Archierilor și a frunțașilor bisericii, pentru preoțime. Congresul gr. or. național bisericesc întrunit în toamna asta la Sibiu, a dat îndrumare Archiereilor, să întrevină, să facă tot ce pot, ca guvernul, care pregătește iar o schimbare în legea de congruă preoțească, să fie mai drept și față de preoții români, cari azi primesc aproape toți, întregire dela stat numai pe jumătate cîtă să da preoților altor confesiunii! Legea cea nouă să nu mai facă deosebire între preot și preot, căci, ori are unul școală mai multă ori mai puțină, după cum au cerut împrejurările, totuși slujba e aceeași și cu dreptate e, a să da și unora și altora ajutor la fel, și în aceeași măsură ca și preoților de alte confesiuni, la cari încă nu să uită ministrul de au sat mare ori sat mic, de s cu școală veche ori nouă!

Preasfințitul Archierei și-au împlinit îndată și cu tot sufletul însărcinara: Au fost săptămîna trecută la Budapesta toți trei: Metropolitul I. Mețianu și Episcopii Ignatie Popp și Dr. E. Cristea, iar ca deputațiunea (trimiteraa) bisericii să fie cu și mai multă greutate, au luat în jurul lor și 6 mirenii, pe dnii Dr. I. Mișu, Vasile Almășan, Petru Truța, Nicolau Zigre, bar. G. Duca și Dr. V. Branișce, — și cu toții s'au înfățișat la ministrul președinte Lukács, apoi la ministrul de culte (peste biserici și școli) I. Zichi și la ministrul de finanțe (peste banii țării) Teleszky, și la secretarii de stat Balogh și Szabo, așternîndu le cererea dreaptă a preoțimel gr. or. române de a fi împărțîșiți în măsură mai dreaptă la ajutorul de stat zis „congruă“.

Peste tot locul deputațiunea a fost primită cu multă prevenire și cinste, și l-s'a făcut înțelegința că la schimbarea de nou a legii, să vă țînea, după puțința, samă de dorințele și cererile bisericii!

Preoțimea noastră trebuie să fie mulțumită de pasul cinstit și bărbătesc al trimișilor bisericii, — cari au făcut atîta cît să poate din partea lor, în folosul preoțimii.

— Cît de urit sună în legătură cu această șire, glasul ce-l da „Revista Preoților“ dela Timișoara!

...„După ce deputațiunea consistorului metropolitan să va întoarce fără nici o ispravă și fără nici o mîngăiere pentru noi, — ne vom căuta noi calea care duce la scop, și în care nu ni-să va putea pune nici o opreliștel“.

Și știți care va fi calea asta atotfericitoare? Mangra, acest Hristos al foil dela Timișoara, spre care ea își îndreaptă tot mal pe față pașii și turma ce o urmează. Mangra, vînzătorul de neam, le trage cu ochiul și le zice: „Eu sunt uș... prin mine cine va intra (în staulul guvernului) pășune va afla“...

Apoi s'o aflați cu sănătate pășunea pe care prin Mangra o veți căutat!

Iubileul seminarului din Arad. Corpul profesoral dela seminarul ort. român din Arad invită la aniversarea centenară (împlinirea de 100 de ani de viață) a institutului pedagogic ort. român din Arad, ce să va serba la 3/16 Noemvrie 1912. Dimineața Liturghie sărbătorească celebrată de P. S. S. Episcopul Ioan I. Papp, și parastas pentru profesorii răposați. La 11 ore „Comemorarea centenară“ în Seminar, cu discursul festiv rostit de directorul Roman R. Ciorogariu; apoi cuvîntul Episcopului ca patron al institutului; salutul trimișilor și arătarea portretelor profesorilor. La ora 1 p. m. masă împreună în sala hotelului dela „Crucea Albă“. Seara concert, împreună cu dans în sala mare dela „Crucea Albă“ aranjat de tinerimea seminarială sub conducerea profesorului Trifon Lugoșan. În pauză să va juca: „Bătuta și Călușerul“.

E o sărbare culturală de mare însemnătate aceasta, cînd un așezămint ca preparandia din Arad, care ne-a dat atîta învățatori, povătuitori culturale prin comunele noastre, să-și sărbeze plinirea cu pace a 100 ani de viață.

Cu toți să ne alăturăm frumoasei sărbări, fericiind pe cei-ce au ajuns a o arangea și dorînd seminarului și conducătorilor spor și înflorire într'u mulți ani!

Nou avocat în Sasca. Dl. Dr. Angustin Bardoși, și-a deschis cancelaria advocațială în Sasca-montană.

Sfințire de biserică. Comuna Boiu (peste Murăș de Orăștie) și-a zidit cu mari încordări de puteri, biserică nouă, Duminecă, în 17 Nov. n., va avea loc sfințirea ei prin un trimis al Ex. Sale Metropolitului Mețianu dela Sibiu.

„Societatea pentru fond de teatru român“ își țîne adunarea generală în Brașov, în 5/18 și 6/19 Novembre 1912, în sala cea mare a gimnaziului român. Să invită la această adunare toți membrii fondatori, pe viață, ordinari, și ajutâ-

tori ai Societății, precum și toți binevoitorii și spriginitori culturii noastre.

Un sas, despre Vlaicu nostru. În topografia sas-scă din Sebășul săsesc a ieșit de sub tipar o broșură sub titlul „Vlaicu” în care un fruntaș sas Dr. Carl Gasser, scrie despre Vlaicu din privilegiul zborului lui în la Abulita. În broșura sa Dr. Gasser îl laudă pe Vlaicu cât împunge pe Români. — Vom reveni drept aceea asupra broșurei prin spicuri în numărul viitor.

„Macedonia” Românilor!

„Budapesti Hrlap” vorbind în numărul său dela 5 N.v. vorbind despre viitorul politice mari în Europa, zice, arată Bulgarii aveau până acum o țară vecină cu frații de-ai lor, despre care lacomeau de multă vreme dar pe care nu-i puteau stringe la brațele lor pentru că Europa nu să învoia ca să se facă ceva schimbare în stările din Balcani, Doamne fererește: C-va să rămână vstatul „status quo” (adecă „starea care e!”). Toată lumea credea că vorba asta a Europei e sfintă și vai de cel ce ar cuteza a să atinge de eal Azi însă că Bulgarii puseră mâna pe armă și călcară pe Turci pe cap, — Europa a dat lui hantă-tat tot „status quo” ule și să împacă cu statul cel nou!

Apoi trecind cu vorba la România și la noi, ziarul maghiar spune că pe viitor România va avea și ea o Macedonia”, aceea ar fi Ardealul nostru!... Și precit era Turcia de slab păzită spre Bulgaria, pe atât de slab păzită oi-că e Ungaria prin diplomația ei către România!..

„Iar dacă odată-odată — procește ziarul maghiar — armata română va fi trecut peste hotarul ungar cel nepăzită, și să va afla în mijlocul mării celor pentru milioane de Români: atunci, în fața faptelor împlinite, tocmai așa să va pleca Europa cum trebuie să se plece azi în față cu Bulgarii!...”

Hni! Ce gânduri încep a trece prin creierii patrioților și ce fiori prin pîntenii lor!

P. S. Sa Episcopul Cristea e în vizitațiune canonică în protopopiatul Panciova, însoțit de mai mulți fruntași dela conducerea bisericască. E peste locul primit cu drag și însuflețire.

Aristid Petrovici, locotenent (Oberleutnant) în Göz, Austria, ridicându se în 5 Nov. cu mașina de zburat peste cîmpul de zbor de acolo, a căzut jos și a murit!

Cloentre de trenuri lângă Cojoana. La Cojoana tunel s'a cecnit în 31 Oct. un tren de persoane ce venea dela Cluj spre Brașov, cu

un tren de marfă. 19 călători au fost răniți, între cari 4 răniți grevi.

Mașină de zburat bătută de gloanțe. O mașină de zburat în sească, dusă în slujba armatei bulgare în războiu, zburînd peste întăriturile Adrianopolului ca să vadă ce-i pe acolo, s'a trezit în o ploaie de gloanțe, date după ea de Turcii din forturi. Nonă gloanțe au nimerit-o, dar ofițerul din ea n'a fost atins ci s'a dat jos cu pace la Mustafa-pașa, în tabără bulgară.

Abonamente de probă

cu 1 cor. pe 3 luni, mai primim. Și cei ce vin de aci încolo li socotim abonați dela 1 Novembre n. încolo pe 3 luni (avînd dară a primi foile până la sfîrșitul lui Ianaar n. 1913.)

În America opt societăți românești de ajutorare s'au întovărășit între sine formînd o „Ligă”, adecă o a doua Centrală de societăți de ajutorare. Cea dintii și mai mare e „Uniunea” vechi, din care fac parte vreo cîteva zici de societăți. Să lucreze numai în pace lângă elaltă, căci au teren de lucru și una și alta.

Grigiți de fol.

Ne vin cam dese înștiințări dela abunați că ba un număr, ba altul, nu le ajunge la mână. — Sfatuim pe cinstiții abonați să dea mărturisire la cancelaria comunală, să poruncească împărtătorului de scrisori și foi, să nu dea foile altuia decit celui cui li sună adresa! Că de aci vin multe perderi, — că oameni ce nu au foile, le iau dela împărtitori spre a le da ei celui adresat, și-apoi le cetesc și le uită ori le în la ei. Acum cu știrile astea de războiu, tot însul e curios (doritor) a ști ce e mai nou cu bătaia, — și de aceea să cam „perd” foile prin sate!

Părintele Ion Oprea din Boz (comit. Henedoarei), trimînd la expoziția de albănit din Bordenbach miere din stupinele cultivate de dsa, a fost distins cu diplomă de onoare pentru cultivarea albănitului.

Măcelărie de cîni! Din Halle (Germania) să scrie: Din pricina scumpirii peste măsură a cărnii, s'a deschis în oraș un nou abator (belitoare), în care să vinde carne de cîni! Carne de cal să vindea demult.

Fiecare abonat bun

al nostru, să se facă răspîditor în comună al „Calendarului Național” întocmit de foile noastre. E foarte frumos, și cel mai ieftin! Cel ce are dragi foile noastre și le vrea binele, trebuie să lucreze pentru spriginirea lor și prin vinderea Calendarelor noastre! Caprinsul lor ales, drăguț, și chipurile frumoase, fao o plăcere suflă-tească de-ărni care le ompără și cetește. Trimiteți de grabă după ele, că acum e timpul desfacerii lor.

POSTA REDACȚIEI

P. George în Maxloh. Pentru ce e 2 cor. își trimitem foile pin' la anul nou și ț-am pus și 2 cărticele plăcute de cetit.

Sim. Simeon. în Răcășdia. L. brăria ț-a trimis tabloul în 21 Octobrie, franco. Să vede c'a căzut în mână rea ce nu ți l'a mai dat, nefînd pus recomandat. De trimitai și 25 fil. pentru recomandare, tabloul nu să putea perde și azi nu aveai paguba. A doua oară Li răria nu-l trimite.

Ghianca S. în Abr. Tabloul „Intrarea lui Minai” nu să trimite fără bani, nici cu ramburs Trimite banii nainte „Librăriei” și li vei primi. Foaia de probă până la anul nou încă nu o trimitem, ci numai 1-2 numeri. De vrei să-ț vină regulat, trimite plata ei (1 cor. pe vremea asta de probă).

C. Tr. în Mist. — Trimite-o s'ô vedem. Nainte nu putem spune de să va publica ori nu — Mulțumim de adresă. Și-am trimis foile.

Mota G. A. Csimpa. Ți-am trimis foile pe anul de față, dar din No 28 nu mai avem rezervă. Acele lipsește dintre cele trimise.

Dr. Vintan Petru, Lupeni. Foaia dtale n-a venit napoi la No 38. c'a fînd dia mutat dela adresa dată D atunci nu ne-ai mai dat adresa nouă. Acum că ni o dai, ți merg foile iar la Lupeni.

Moise Iancu, Spata (p. Balnit). Ni-ai cerut numai de profă. Ți s'a trimis și ne-a venit napoi că „nu-l primești”. Am vrea să știm că ți l'a imbiat posta ori nu l'a trimis napoi fără a ști dia de asta?

Di I. Mater în Vidasen. Am primit bani pentru cele 15 Cal. Naționale, dar dia ai avut și 2 ex. „Păcălici” Te r gâma a ne trimite și prețul acelor cînd primiți abonamentul sau cu altă ocazie.

G. Acs. în Arpat. Că să ți plătit pe anul de față întreg mai trîm te 2 cor. 50 fil.

Puca Petru em. Lud. ș. Aceea nu merge ce dia ai făcut cu noi. Ai cerut la începutul anului foile. Ți leam trimis pe credit jumătate an ba mai mult. Atunci văzîm că nu mai trimiți restantă, și le-m oprit. Acum vii și trimiți 1 cor abonament de probă de 3 luni. Am pus coroana la restantă și foile nu ți-se trimit până plateți datoria. De probă cu preț așa scîzut trimitem foile așa ieftin la cei ce nu le au să le cunoasă și îndrăgească.

DOUĂ CĂLINDARE

I. „Calendarul Național” pe 1913. e neasămănat mai pre sus de cele din anii trecutii: două coale, una la început și alta la mijloc, sunt tipărite de tot frumos, în colori, — lucru ce nu să vede în nici un alt calendar românesc dela noi! Și iată ce vederi aflăm în el:

Cîte-o pagină fotografată din Evangelia pe care a scris-o toată cu mână ei Regina României pentru Mănăstirea de Argeș, o minună de lucrare! O pagină din evangelia scrisă de Regina și zugrăvită de Principesa Maria pentru biserica din Sinaia. Donă potire admirabile, lucrare de Regina și dăruite la sfînte bisericii din Țară; Chip din ciasoval dăruit de Principesa Maria a României soțului seu Principelui Ferdinand ca carte de rugăciune; și vederea însăși fericitei Mănăstiri de Argeș care are nestemul dar al Reginei, cu chipurile Reginei și Reginei lângă eal. Aceste vederi deschid prea frumoșul Calendar. Iar în lăuntru avem: 36 chipuri de bani de pe vremea Impăratului Traian, chipuri care prin figurile și prin scrisoarea de pe ei, povestesc atit de viu și adevărat, istoria faptelor marelui Impărat! Apoi în legătură cu asta: Chipul (fotografat de pe Columna lui Traian din Roma) în care e arătat Impăratul Traian cu preoții săi mari, sfîntînd podul peste Dunăre, cînd a venit întii asupra Dacilor, și în alt chip însuși podul și falnicii oșteni romani trecînd peste el! Sunt pagini foarte frumoase despre marele părinte al poporului nostru românesc!

Mai încolo: chipul viitoarei biserici greș. române dela Orăștie; un plan foarte drăguț, cu 7 turnuri. — Grupă de flocăi călugări români din Herțegovina; — un Cioban român din America, cu turma, cu cei doi căni de pază și coliba sa mișcătoare, pe roate. Și alte

chipuri interesante și felurite. De tot 55 chipuri, dintre cari 14 date în colori!

Apoi frumoase poezii, scrișe povești, znoave, etc.

Părții economice i s'a dat deosebită îngrijire: Pe 8 pagini sunt tot povește economice, amănunțite și împărțite pe fiecare lună.

Tîrgurile arătate după calendarul vechiu.

Prețul Calendarului e: 40 fileri și 5 fileri de postă.

Cei ce iau cîte 3 până la 5. de-odată, le plătesc ca prețul deplin, dar le capătă franco (posta plătită). Cei ce iau mai multe: dela 6 în sus, pîn' la 12, pe bani gata, la capătă cu preț scîzut la 28 fileri unul, trimis franco; dela 12 exemplare în sus (cînd le merg pachet postal) le capătă cu numai 22 fileri, dară omul își va plăti posta la scoaterea pachetului.

Întii capătă Calendarele cei ce au trimis banii nainte! Numai cînd acestea s'au trimis, vin la rînd cei cari cer pe așteptare.

II. Calendarul „Păcălici”. Neutatel Am scos și un calendar glumeț, zis Calendarul „Păcălici” ce face să te scuturi de ris de glumele lui alese și bine nimerite! Prețul noului Calendar 30 fileri și 5 fil. de postă. — Celor ce iau mai multe de-odată: preț mai scîzut: Dela 3—12 exemplare, 24 fileri unul, trimis franco; dela 15 exemplare în sus, 20 fileri, dar cumpărătorul își plătește posta la scoaterea pachetului. Ne va fi mîțămitor acela ce va ceti acest Calendar, tare ieftin și îngrijit de tot bine!

— Răspîndiți în popor aceste Calendare, și-i faceți prin aceasta un bine!

Oamenilor noue cunoasăți (abonaților bani plătuitori), le dăm și pe așteptare, avînd a ne trimite banii pentru ele îndată după vindere.

Trimiteți bani și cereri la:

Administ. „LIBERTATEA” ORĂȘIE (Szászváros)

Cătră onor. public din Orăștie și jur!

Subsemnatul aduc la cunoștință, că, după o îndelungată praxă, făcută în orașele principale din țară și străinătate, ca: București, Budapesta și Berlin, mi-am deschis în **Orăștie, strada Berăriei, Nr. 11, un atelier de pantofărie**, unde execut ori-ce comande atingătoare de această branșă, pentru bărbați, dame și copii. Atît în cue cît și cusute. — Garanttez soliditate. Rog onor. public pentru tot spriginul. — Cu toată stima

IOAN CRETU, măestru pantofar, Orăștie.

Scriitor! Caut un scriitor sau notar diplomat, care are și praxă, — în cancelaria din comuna Felsőpian (Pianul-sup., comit. Nagy-Szeben) pe lângă condițiuni favorabile. Postul e a să ocupa numai decît.

A să adresa direct subscrierului

Zaharie Tatar,

notar în Felsőpian, p. Szászváros. (739) 2-2

Concurs.

„Industria” tovărășie industrială de ajutorare a meseriașilor români din Brad (membrii pot fi ori-ce meseriași și pegeri din comit. Hunedoarei), esere concurs pentru angajarea unui **conducător expert** în ale comerțului la conducerea Conzumulului, care să va deschide cu 1. (prima) Ianuarie 1913 în piața principală a opidului Brad.

Condițiunile și înțelegerea reei proceă (Impunată) e a să face ea direcțiunea tovărășiei din Brad (la locuința V. Bonen) cel mult până la 30 Noemvrie 1912

Din sedința adunării generale extraordinare ținute la 27 Oct. 1912.

(745) 1-1 Direcțiunea.

Vindem

per vagon sau în mic ab gara Maros-Ilye

Rachie de prune curată (din prune bistriță).

Până la finea lunei Noembre rachia să poate fierbe și sub supravegherea cumpărătorului.

„PRUNA”

societ. pe acții industrială și comercia'ă (738) 2-3 în Maros-Ilye.

O Econoamă

din familie bună, care să pricepe în toate ale economiei casnice, află aplicare pe mai multă vreme la un preot văduv dela sate.

Salariu după învoială. Adresa să se ceară dela Administrația foii. (740) 2-8

Millioane
de înși folosesc contra
TUSEI,
răgușelei, catharului, îmbălării, tusei măgărești și cu zgirciuri:
KAISER-Caramelle-pectorale,
cu marca „S Brazil”.

6100 de atestate autentice prin notar public, venite dela medici și privați, apeveresc succesul sigur. Sunt bomboane extrem de priincioase și cu bun gust. Să capătă în pachet de 20 fil. de 40 fil. și doza de 60 fileri la farmaciile
CORN DEMETER în Orăștie
IOS. GRAFFIUS ” ” (732) 3-20

Onorate Domnule!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, deja din anul 1910 începînd am deschis în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Dați orice informații în ori-ce cauză ce să ține Budapesta. Dați informații relativ la petițiile înaintate la diferitele ministere și la alte oficii publice. Dați informații în chestii de licențe. Urgisez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referențial canzei și rog rezolvire favorabilă. Cu drag îi conduc prin Budapesta pe aceia, cari vin să văză frumsețele nraului, ori cu afaci prin capitală.

Cumpăr pe bani gata

tot felul de galițe, ouă, miei, porci, oi, vite mari, porci, lăna piei, iepuri, — mai departe mere, pere, nuoi, prune, miere de stup, ceară, fasole, cartofi, ciuperi, varză, vin, rachiu, flu, mohor, lemne, păduri, moșii.

Dacă îmi trimiteți adresa

bucuros Vă trimet în fleștecare săptămînă un „Aviz săptămînă” despre prețurile diferitelor mărfuri din Budapesta.

Esoperez

dela băncile cele mari din Budapesta Impramuturi pe amortizare cu procente mici.

Vă fac atent

că în interesul DV. este, dacă în ori-ce cauză Vă adresați mie. Dacă veniți la Budapesta, să veniți la mine, căci eu vă recomand advocați buni, medici vestiți, Vă conduc pe la fabrici să vă alegeți mașine, motoare, mori, ferestrele, pompe, automobile etc. Griješc ca să nu fiți înșelați. Fiind de față la facerea contractului, nu las ca contractul să conțină altceva, decît aceia ce am hotărît și cum am tocmit.

Zilnic primesc plîngeri dela țărani români, cari cupărînd mașini prin agenți străini, au fost înșelați iscălcind contracte a căror conținut nu l-au cunoscut neștiind țărani români unigurește.

Planul meu este, ca conducînd pe românul nostru la fabrici și nu agenturi de mașine, drept din mîna primă să-și cumpere cele trebuincioase, și să l scutesc de șarlataniile agenților și să-l scap de procezo. — Vă ofer serviciul meu cinctit și românesc pentru o taxă mică. Pentru răspuns să îmi alăturați o marcă postală.

Cu stimă:

I. OLARIU, Budapesta, II., Tölgyfa-u. 16. II. 8.

(744) 1-8 în Buda, lângă podul „Maughithid”.

MED. UNIV.

Dr. Corneliu Dărămuș

specialist în boale de femei și specialist în morburi de dinți.

Alba-Iulia, piață

ordineaază dela 8—10 pentru boala de femei, dela 2—5 pentru morburi dp dinți. (737) 2-20

Fărină, — Tărițe.

Fărină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună și aluaturi (prăjituri), — precum și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,

Abraham Manó
Orăștie (Szászváros).

(572) 26—

Pentru întrebări și răspunsuri ori-cine are să trimită o marcă postală!

CEL MAI NOU ȘI MAI BUN LEAC!

Cine vrea să se vindece și să scape de orice rane, bube, dureri și tot felul de rele și năcazuri de pe trup să trimită după:

„LEACUL MINUNAT-VINDECĂTOR!”

Acest Leac are mare efect asupra bolilor de: ulme, buboale, cocitură, gîlci, sugel, bubăvinată, pete, ochi-de-găină, umflături, ulcioare, ariciu, răia-neagră, cocoare, broasca, nigel, răia-albă, păducel, arsuri, opărituri, scrofule, orbalț, apoi la orice tăieturi, la dureri de cap, de mîni, de picioare, de buze, de limbă, de grumaz, de spate, de pantece, precum și vinețeala devenită din căzut s'au din bătut, și la tot felul de umflături, rane, și bube urite de pe trup.

Leacul folosit vindecă ori-ce boale de acestea. Dacă morbul (boala) e mai veche coace fără nici o durere spărgînd rana și trăgînd puroiul (coptura) răminînd omul sănătos. Vindecă chiar și morburile secrete învechite Leacul e folosit și pentru animalele domestice rănite, de aceea e bine ca la nici un om să nu lipsească din casă acest Leac pentru cazuri de îmbolnăviri! Leacul acesta se poate păstra dela 1—5 ani fără a se strica, avînd un miros plăcut, fiind combinat (făcut) din mai multe părți alese curate și nepericuloase.

Leacul acesta nu se află de vînzare în nici o farmacie (apotecă), ci să poate căpăta numai direct la mine. Lămuriri (sfaturi) cum trebuie folosit Leacul se dau la cumpărare. Oricare om trimițînd după acest Leac e dator a-mi scrie că ce boală are și de cît timp suferă dureri, și fostă în spital? La oricare comandă Leacul se perfecționează în urma comădei primite făcîndu-se oricul proaspăt trimițîndu-se imediat la adresa cerută. Cu cît trimit mai mulți oameni la un loc pe o adresă venîndu-le Leacul într'un pachet, cu atît îl primesc mai leștin. Ca să poată trimite ori-cine după „Leacul-minunat-vindecător” îl dau cu următorul preț:

„Leac-minunat-vindecător” (o rudă de 10 cm. lungă) costă 5 coroane. Două rudi 7 coroane. Celorze cumpără dela 10 rudi în sus, primesc ruda cu 2 coroane. Cine comandă dela 15 rudi în sus, primește ruda numai cu 1 cor. 50 fl. — Colorce comandă dela 5 rudi în sus, trimițînd banii înainte, li-se trimite pachetul francat (plătît).

Adresați-Vă cu încredere la:
Romul Budoiu-Deleanu
BOJ
u. p. SZÁSZVÁROS.

Dați adresa corect: numele, caracterul, locuința, posta-ultima și comitatul!

In atenția
proprietarilor de vii
și a punătorilor de vii!

Cel-ce vrea să-și planteze de nou vii sa;

Cel-ce vrea să-și comande altol de vile;

Cel-ce vrea să-și pună pomi roditori, trandafiri, etc,

să ceare catalogul de prețuri, ediție de lux, cu instrucțiuni, dela firma de mai jos:

„Transsylvania” Intrepr.
(szőlőtelepítő vállalat)

Marosvásárhely
Dr. Genezs D. u. 39.

(731) 2—

Comădele se trimit și cu rambursă!

Curechiu (varză)

mult, indesat și foarte copt, am de vânzare cu vagonul; îl vînd cu maza metrică ori cu suta, cu preț moderat.

(735) 2-3 Adam Furdian
Lenkusest, u. p. Begamonostor.

Mii și Mii

de oameni binecuvîntă spiritalment sărat „Omnia”, ca leac de casă distins, afit pentru morburile interne cit și din afară.

Incetează: dureri de cap, de dinți, de stomac, podagra, reumatism, cădere de păr, etc.

Depozit principal la:

Iosef Grafius, Orăștie.

(654) 13-20 Virgil Vlad, Alba-Iulia.

Caut 3 învățăcei.

În prăvălia mea de modă pentru bărbați și femei, galanterie, sticlărie, piele, hirtie, specerie și delicatose a subscrișului, află primire îndată **trei** învățăcei, pe lingă condițiuni favorabile.

PETRU BÂRSAN, comerciant
Bozovici. (736) 8-3

Secretul meu.

Sistemul meu, de a cumpăra cu bani gata toamna, marfă de mîna întîie, — îmi face cu puțință a pune în vânzare

Vinuri bune, curate, exclusiv din Ardeal, — pe lingă prețurile cele mai ieftine!

Fă o probă cînd ai la casă un botez, o cununie sau altă sărbătoare familiară.

Prețurile: dela 56 fileri în sus. Felurite soiuri curate.

(671) 27-50 HANS STEPHANI
hotelier, Orăștie (Szászváros).

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), PETRU BENEĂ, căci Vă trimite numai **vinuri bune,** curate și pe lingă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb 68 fil.
Rizling 82 fil.,

Roșu 92 fileri.

Siller 70 fil.

Carbenet 100 fileri.

Vin din 1911: 62-66 fileri.

Rachie de trevere (comină) K 1-86
Rachie de comină, specialit. „ 2-20
Rachie de drojdii 2 cor. 40 fileri.
Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachia să exponează sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă.
Vase împrumutate pe timp de 2 luni.
Pentru calitatea vinului garantez

PETRU BENEĂ,
proprietar de vii.

(674) Világos, (Arad m.) 11-18

Sfat și ajutor!

Celor ce suferă de ardere de stomac, pedeci de mistuire, infundare, și de boalele legate de acestea, le aduc lecurile

PICĂTURILE de stomac
a lui BRÁDY

nainte

Picăturile „Marlazell”.
Să afit în apotecă, 0 sticlă 1.50, cor. încă 300 fil., 6 sticle cor. 5.40; 3 sticle mari cor. 5.30. Banii trimiși înainte ori cu ramburs.

Apoteca C. Brády
la „Regele Ungar”,

Wien

L. Fleischmarkt 2, Depot 5.

Fiti atenți la marca de scutire care reprezintă pe Sfința Maria dela Marlazell, pe pachetarea reșie și subscrierea ca pe chipul de alături. Imitațiile să se respingă.
(563) 16-25.

Învățăcel

primesc îndată în prăvălia mea de manufactură. — Etate de 14-15 ani

Ion Lăzăroi,
comerciant, Orăștie

(719) 5-

Cele mai bune călcîie de gumii sunt călcîile:

(588) 23-0

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Postsparcassa ung. 29.349.

„Banca generală de asigurare”
societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii PARTENIU COSMA, directorul-executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca generală de asigurare”
face totfelul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. — Mai departe mijloacele: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile. — Asigurările să pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbai de încredere ai societății. — Prospekte, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricînd în serviciul societății.

»BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE« dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare”
Sibiu—Nagyszeben. — Edificiul „ALBINA”.

(419) 16-28

Case cu crîșmă

prăvălie, 4 odăi de închiriat, 3 pivniți, șopru, grajd, firtină, și încă un rînd de case economice — grădină mare și tot ce să recere, — sunt

de vânzare sau de închiriat

în orașul Orăștie, la loc bine cercetat.

Adresa mai de-aproape o dă administrația foii. (742) 1-3

Prăvălie

cu drept de vânzare de beuturi și trafică în mic, — exită de 10 ani, — aflătoare aproape de gară, lingă drumul de țară, în comuna **Puj** (comună mare, cu judecătorie și tîrg de săptămînă și de țară) — la loc bun, învîrtire bună — e de vânzare din mână liberă.

Este și locuință mare, grădină și tot ce e de lipsă.

Informații la Fábian Bertalan,
comerciant în Puj.

(743) 1-3

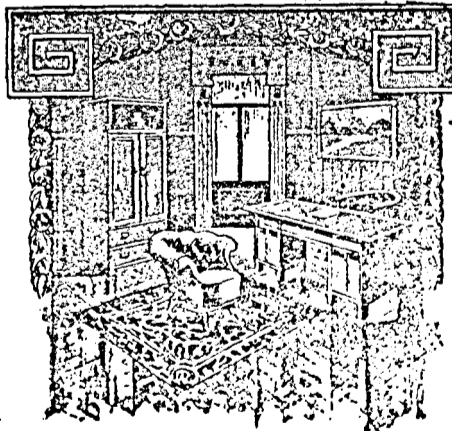
Serviciu acurat!

!!! MAGAZIN DE MOBILE ÎN ORĂȘTIE !!!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public că am arangeat în Orăștie, Drumul țării, Nr. 3., în casele proprii un

magazin
de mobile

corăspunzător recerînțelor timpului de azi!

Prînzitoare și dormitoare
dela 300 cor. în sus!

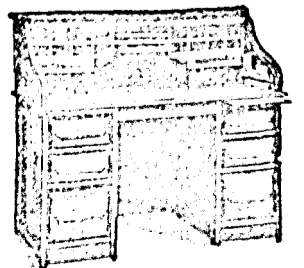
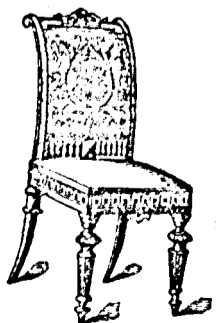
Rog spriginul și cercetarea binevoitoare a onoratului public.

Cu stîmă

BRUTUS BRASSAI

întrepr. de înmormîntare și magazin de mobile.

Tot atel să primesc și 2 INVĂȚĂCEI din jurul Orăștiei.

Prețuri ieftine!